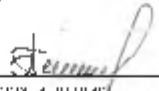

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Ґжицького**

Факультет ветеринарної гігієни, екології та права
Кафедра реабілітації та здоров'я людини

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету

Целеско І.А.
(підпис) (І.А. Целеско)
"25" "06" 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13 ДИНАМІЧНА АНАТОМІЯ

(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти першого (бакалаврського)
(тип освітнього рівня)
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(галузь знань)
спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(спеціальність)
освітня програма Фізична терапія, ерготерапія
(програма)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / виборча)

Робоча програма навчальної дисципліни « Динамічна анатомія »
(назва)
першого (бакалаврський) спеціальності 237 фізична
(освітній рівень) (код спеціальності)
терапія, ерготерапія за освітнього програмного Фізична терапія, ерготерапія

Укладачі:

доцент, канд. мед. наук
Павло Іванович Ступак

Корзис В.І.
(підпис та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри кафедри реабілітації та здоров'я людини

протокол № 23 від « 24 » 06 2021 року
(назва кафедри)

в.о. зав. кафедри реабілітації та здоров'я людини
(назва кафедри)

Івасенко Н.О.
(підпис та прізвище)

Погоджено навчально-методичною комісією

спеціальності 237 «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва спеціальності)

протокол № 8 від « 24 » 06 2021 р.

Голова НМКС

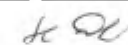
Івасенко Н.О.
(підпис та прізвище)

Схвалено рішенням навчально-методичної

ради факультету ветеринарної гігієни, зооветеринарії та права
(назва факультету)

протокол № 8 від « 24 » 06 2021 р.

Голова НМРФ

Сітька Н.Б.
(підпис та прізвище)

Ухвалено вченою радою факультету

протокол № 3 від « 25 » 06 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин
	Денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів/годин	5/150
Усього годин аудиторної роботи	64
в т.ч.:	
• лекційні заняття, год.	16
• практичні заняття, год.	
• лабораторні заняття, год.	
семінарські заняття, год.	
Усього годин самостійної роботи	86
Форма контролю	іспит

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
для денної форми здобуття освіти – 42,6 %

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення засоби та методи фізичної терапії.

Метою Мета полягає у формуванні знань, умінь і навичок у студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» анатомічної основи рухів і положень тіла людини. Динамічна анатомія розглядає аналіз роботи пасивних і активних частин опорно-рухового апарату, оцінюючи при цьому стан всіх органів і систем тіла людини.

Вивчення навчальної дисципліни динамічна анатомія ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: *анатомія людини, нормальна фізіологія, біомеханіка та клінічна кінезіологія.*

Здобутті знання з *динамічної анатомії* є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін : *фізіологія рухової активності, адаптивна фізична культура, захворювання опорно-рухового апарату.*

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, СК(ФК))

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів, тем	Кількість годин				
	денна форма навчання (ДФН)				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
Анатомічні особливості опорно-рухового апарату.	75	8	24		42
Принципи роботи рухового апарату, біомеханіка кісткових з'єднань.	75	8	24		42
Усього	150	16	48		86

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин
		ДФЗО
1	Анатомо-функціональні особливості опорно-рухового апарату. Опорно-руховий апарат людини при фізичних навантаженнях.	2
2	Анатомічний аналіз рухів тіла людини та роботи кісткових з'єднань . рухи тіла та його окремих частин відносно нормальної анатомічної позиції тіла людини. Різні позиції тіла людини.	2
3	Площини та вісі тіла людини. Положення тіла у просторі характеризується відношенням його до трьох взаємно перпендикулярних площин – фронтальної, горизонтальної та вертикальної	2
4	Принципи роботи рухового апарату. Важільний принцип роботи рухового апарату. Складання сил. Віднімання сил. Сили, що діють під кутом т він.	2
5	Участь м'язів у виконанні рухів тіла людини. Робота м'язів при рухах головою, тулубом, кінцівками, участь у акті дихання тощо. Загальна класифікація рухів.	2
6	Характеристика циклічних рухів. Ходьба. Спеціальні види ходьби. Ходьба «пригнутим кроком»	2

	Спортивна ходьба. Ходьба вгору по сходах. Ходьба вниз по сходах . Біг.	
7	Характеристика ациклічних рухів. Стрибки у довжину, метання предметів	2
8	Характеристика обертальних рухів. Сальто назад. Підйом розгинання на щабліні.	2
Усього годин		16

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин
		ДФЗО
1	З'єднання кісток та суглобів. Особливості хребтового стовпа в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень	2
2	З'єднання грудного пояса. Зміни в опорно-руховому апараті при різновекторних фізичних навантаженнях в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень.	2
3	З'єднання вільної верхньої кінцівки, її біомеханіка. Робота в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень	2
4	З'єднання нижньої кінцівки. Особливості в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень	2
5	З'єднання голови та шиї. Особливості і в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень.	2
6	З'єднання тазових кісток. Особливості в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень	2
7	З'єднання в фалангових суглобах в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень.	2
8	З'єднання кісток, зокрема хребтового стовпа в умовах зміни положення тіла під впливом різноманітних фізичних навантажень.	2
9	Долаюча, поступлива і утримуюча робота м'язів.	2
10	Зміни конфігурації та робота грудного відділу спини та дихальних при фізичних навантаженнях	2
11	Зміни конфігурації та робота м'язів нижньої кінцівки при фізичних навантаженнях	2
12	Зміни конфігурації та робота м'язів верхньої кінцівки при фізичних навантаженнях	2

13	Зміни конфігурації та робота м'язів черевної стінки при фізичних навантаженнях.	2
14	Зміни конфігурації та робота м'язів шиї при фізичних навантаженнях. Особливості м'язевої перебудови при терапевтичних вправах з навантаженням на вказані групи м'язів.	2
15	Зміни конфігурації та робота м'язів плечового поясу при фізичних навантаженнях. Особливості м'язевої перебудови при терапевтичних вправах з навантаженням на вказані групи м'язів.	2
16	Зміни конфігурації та робота м'язів тазу при фізичних навантаженнях. Особливості м'язевої перебудови при терапевтичних вправах з навантаженням на вказані групи м'язів.	3
17	Зміни конфігурації та робота м'язів поперекового відділу хребта при фізичних навантаженнях. Особливості м'язевої перебудови при терапевтичних вправах з навантаженням на вказані групи м'язів.	2
18	Рівнодійна сила м'яза. Сили що діють під кутом. Визначення рівнодійної сили м'язів при різноманітних фізичних терапевтичних вправах на верхній частині тулуба.	2
19	Зміни конфігурації та робота м'язів вільної верхньої кінцівки при фізичних навантаженнях. Особливості м'язевої перебудови при терапевтичних вправах з навантаженням на вказані групи м'язів.	2
20	Зміни конфігурації та робота м'язів нижньої кінцівки при фізичних навантаженнях. Особливості м'язевої перебудови при терапевтичних вправах з навантаженням на вказані групи м'язів.	2
21	Визначення центру тяжіння в механічній стійкості тіла. Центр тяжіння при статичній та динамічній роботі тіла людини.	2
22	Важільний принцип роботи рухового апарату. Складання та віднімання сил.	2
23	Положення тіла при верхній опорі.	2
24	Положення тіла при нижній опорі. Вертикальна симетрична стійка. Впирання лежачи .	2
Всього годин		48

3.4.Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин
		ДФЗО
1	Фізичний розвиток людини. Конституційні особливості та пропорції тіла людини.	12
2	Основи спортивної орієнтації та відбору .	10
3	Особливості фізичного розвитку спортсменів різних спеціалізацій.	10
4	Конституційні особливості та пропорції тіла людини. Модулі та канони.Способи оцінки пропорції тіла.	8
	Усього	40
	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	46
	Усього годин	86

4. Індивідуальні завдання

Для покращення успішності студента та підвищення його балів, за поточний контроль протягом семестру можуть додатково надаватись індивідуальні завдання, що передбачають написання рефератів або есе(письмова робота з індивідуальною позицією автора у вільному вигляді) на визначену тематику:

- 1.Фізичні вправи при порушенні виконання положень верхньої опори тіла людини.
2. Фізичні вправи при порушенні виконання положень нижньої опори тіла людини
3. Анатомічна характеристика циклічних рухів тіла.
4. Анатомічна характеристика обертальних рухів тіла.

5. Методи навчання

Вивчення предмету проводиться за допомогою словесних і наочних методів:

- вступна бесіда;
- викладання лекційного матеріалу;
- використання навчального наглядного обладнання
- використання мультимедійних презентацій, відеофільмів;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- проведення практичних вправ та оцінка їх результатів;
- моделювання професійних ситуацій;

- самостійна робота студентів.

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- практичних занять;
- самостійна позааудиторна робота студентів (СНС).

6. Методи контролю

Згідно з вимогами Положення про організацію навчального процесу в Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (2015) система оцінювання знань студентів передбачає два види контролю - поточний та підсумковий.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті, зміст якого узгоджується з темою цього заняття. Основними видами контролю знань є тестові контрольні роботи та усне опитування. Результати контрольної роботи оцінюються за чотирьох бальною шкалою («2», «3», «4», «5»).

Поточний контроль та оцінювання знань студентів з тем самостійної роботи здійснюється під час проведення тестового контролю на відповідному аудиторному занятті.

Підсумковий контроль засвоєння та оцінювання знань студентів проводиться після закінчення вивчення ними програми навчальної дисципліни шляхом виставлення їм заліку.

До цього виду контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Успішність студента оцінюється за 100–бальною шкалою під час проведення поточного та підсумкового контролю знань, яким є іспит.

Поточний контроль проводиться протягом семестру шляхом усного опитування, експрес–контролю (наприклад, на лекціях) письмового комп'ютерного тестування, перевіркою виконання тем самостійної роботи тощо.

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Оцінювання рівня знань студентів проводиться за наведеною нижче шкалою.

Критерії оцінювання знань студентів

- 5 – «відмінно» – студент виявляє особливі здібності, має високий показник знань матеріалу дисципліни, правильно використовує набуті знання для побудови відповідей, володіє термінологією, самостійно розкриває власну думку.

- 4 – «добре» – студент правильно і глибоко розуміє питання дисципліни, вміє проявити знання, зіставляти, узагальнювати систематизувати інформацію, має власний підхід до розкриття поставленого питання.

- 3 – «задовільно» – студент висвітлює незначну частину теоретичного матеріалу дисципліни, не повністю виявляє знання і розуміння основних положень, основну частину відповідей відтворює на репродуктивному рівні.

- 2 – «незадовільно» – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного поняття, відповіді невірні, що демонструють нерозуміння суті питань дисципліни.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка за чотирьохбальною шкалою від 2 до 5.

Максимальна кількість балів за засвоєння розділів дисципліни протягом семестру становить 50:

Максимальна кількість балів за засвоєння розділів дисципліни протягом семестру становить 50:

50 (ПК) – 50 максимальних балів з поточного контролю, які може набрати студент за семестр.

$$\text{ПК} = \frac{50 \cdot \text{CAЗ}}{5} = 10 \cdot \text{CAЗ}$$

- *CAЗ* – середнє арифметичне значення усіх одержаних студентом оцінок;

- *max ПК* – максимально можлива кількість балів за поточний контроль у відповідному семестрі дорівнює 50 балів;

- 5 – максимально можливе *CAЗ*

Вираховування підсумкової оцінки та переведення її в бали можна зробити з допомогою таблиці 1. Кожній сумі балів відповідає оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1. Шкала оцінювання успішності студентів

За 100- бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен, диференційований залік	Залік	
90 – 100	Відмінно	Зараховано	A
82 – 89	Добре		B
74 – 81			C
64 – 73	Задовільно		D
60 – 63			E
35 – 59	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 – 34	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F

8. Навчально-методичне забезпечення

Програмне забезпечення : програма- навчальної дисципліни ,методичні розробки практичних занять, методичні розробки лекцій, методичні розробки для виконання самостійної роботи, конспект лекцій з динамічної анатомії,

матеріали для поточного контролю знань студентів, перелік питань до іспиту, екзаменаційні білети.

Технічне і матеріальне забезпечення: лекційна аудиторія, аудиторії для практичних занять, бібліотека, підручники і навчальні посібники, мультимедійний проектор, мультимедійні презентації лекцій, навчальні таблиці і схеми.

Інформаційне забезпечення: доступ до wi-fi в аудиторіях, інтернет ресурси, в т.ч. віртуальне навчальне середовище, матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.

9. Рекомендована література

Базова

1. Анатомія людини. / За ред. А.С.Головацького та В.Г.Черкасова. У 3-х томах. - Вінниця: Нова книга, 2006.
2. Анатомія людини:підручник /І. Я Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемець [та ін.]. –Луцьк : Волин. НУ імені Лесі Українки, 2010. – 890 с.
3. Анатомія людини:посібник / підгот. Барикова Л. Б. – Івано-Франківськ, 2002. – 83 с.
4. Анатомія людини : посібник / підгот. Барикова Л. Б. – Івано-Франківськ, 2004. –110 с.
5. Анатомія людини у запитаннях та відповідях / За ред. Я.І.Федонюка. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2002.
6. Аносов І. П. Анатомія людини у схемах/І. П. Аносов, В. Х. Хоматов. – Київ : Вища школа, 2002. –191 с.
7. Антонік В. І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури:навч. посіб./В. І. Антонік, І. П. Антонік, В. Є. Андріанов. –Київ : ЦУЛ, 2009. – 336 с.
8. Бевзюк В. В. Динамическая морфология. Методические рекомендации. - Херсон. 2004.
9. Бевзюк В.В. Функциональная анатомия опорно-двигательного аппарата (с основами динамической морфологии). Учебное пособие. / В.В.Бевзюк, Б.Г.Кедровский. – Херсон: ХДУ, 2010.
10. Бобрицька В. І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. Робочий зошит : навч.-метод. посіб. /В. І. Бобрицька. – Київ : Професіонал,2004. –79 с.
11. Гайда С. П. Анатомія і фізіологія людини : навч. посіб./С. П. Гайда. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – Київ : Вища школа,1980. – 213 с.
- 12.Гладышева А.А. Анатомия человека с основами динамической и спортивной морфологии. – М.: Физкультура и спорт, 1991.

Допоміжна:

1. Анатомия человека. / Под ред. М.Р.Сапина. В 2-х томах – М.: Медицина, 1993.
2. Гладышева А. А. Анатомия человека. - М.: Физкультура и спорт, 1977.

3. Иваницкий М. Ф. Анатомия человека : учебник для институтов физической культуры). - М.: Физкультура и спорт, 1985.
4. Никитюк Б. А. Морфология человека. – М.: МГУ, 1983.
5. Синельников Р.Д. Анатомия человека. Атлас. В 3-х томах. – М.: Медицина, 1983.
6. Донской Д.Д. Биомеханика с основами спортивной техники. – М.: Физкультура и спорт, 1971.
7. Ингерлейб М. Анатомия физических упражнений. - Ростов-на-Дону, 2008.

10. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ЛНУВМ та БТ: м. Львів, вул. Пекарська, 50
2. Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України: вул. Стефаника, 2; тел. 74-43-72
3. Львівська обласна наукова бібліотека: просп. Шевченка, 13; тел.74-02-26
4. Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. відділ: вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41
5. Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки: вул. Мулярська, 2а; тел.72-05-81
6. Наукова бібліотека Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, вул. Січових Стрільців, 6.
7. Львівська обласна наукова медична бібліотека, вул. Руська, 20.